

Sprawozdanie z działalności Caritas Diecezji Kieleckiej za 2004 rok

Zwyczajem minionych lat Caritas Kielecka przedkłada poniższe sprawozdanie jako skrócony obraz całokształtu działań realizowanych w minionym roku na terenie diecezji kieleckiej.

1. W roku 2004 na szczególną uwagę w działalności Caritas Kieleckiej zasługuje obszar **pomocy bezrobotnym**. W tym okresie rozwinęła się sieć Biur Aktywizacji Bezrobotnych. Oprócz biura BAB w Kielcach, uruchomionego w 2002 roku w oparciu o francuską metodę „towarzyszenia” czyli indywidualnej pracy akompaniatorów z bezrobotnymi – powstały w 2004 roku kolejne 4 takie biura w Chęcinach, Jędrzejowie, Busku Zdroju i Szczekocinach. Działanie to jest współfinansowane z programu PHARE-ACCESS 2002. W ciągu roku 2004 roku w biurach odbyło się ponad 3 070 spotkań, z pomocy biur skorzystało około 950 osób. Wcześniejsze doświadczenia wskazują, że skuteczność tych działań wynosi ok. 30%. Oznacza to, że co trzeci z tych beneficjentów w ciągu kilku miesięcy działań aktywizujących podejmuje pracę. Bliższe informacje na temat zasad pracy biur oraz specyfiki metody „towarzyszenia” można znaleźć na stronie internetowej: www.kielce.caritas.pl.
2. Kolejnym znaczącym krokiem na tym polu było utworzenie w październiku ubr. **Centrum Integracji Społecznej w Kielcach** przy ul. Wesołej 54. Jednostka ta została powołana z myślą o osobach długotrwale bezrobotnych, dla których nie wystarczy już pomoc doraźna i okresowe konsultacje, lecz potrzeba pogłębionej pracy warsztatowej. Taką możliwość stworzyła ustawa o zatrudnieniu socjalnym z czerwca 2003 roku. Kielecki CIS – Caritas był czwartą jednostką tego typu w kraju. W listopadzie i grudniu 2004 roku do CIS-u zostało przyjętych ok. 70 osób, ale część z nich zrezygnowało lub odpadło w pierwszych dniach okresu próbnego. Programowy okres reintegracji zawodowej i społecznej winien trwać od 12 do 18 miesięcy. W tym czasie beneficjenci otrzymują zasiłek integracyjny (podobny do zasiłku dla bezrobotnych) oraz wykonują proste prace usługowe pod kontrolą instruktorów i uczestniczą w cyklu szkoleń i warsztatów psychologicznych, a także terapii indywidualnej. Więcej informacji na temat CIS zamieszczono na stronie internetowej: www.kielce.caritas.pl.
3. Równocześnie w minionym roku Caritas Kielecka zainicjowała dwa *Partnerstwa na Rzecz Rozwoju w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Equal* oraz w trzech innych wystąpiliśmy jako partner z innymi podmiotami. W efekcie przeprowadzonego konkursu zatwierdzone zostało partnerstwo dla projektu „Wyprowadzić na prostą”, oraz partnerstwo dla projektu „Telepraca scala rodzinę”. W obu tych projektach Caritas podejmuje aktywne działania wypracowania właściwej umowy partnerskiej i przygotowania działania drugiego na lata 2005 – 2007. W pierwszym z tych projektów Caritas Kielecka jest partnerem strategicznym i będzie popularyzować wśród bezdomnych – bezrobotnych metodę „towarzyszenia” opisaną w punkcie 1.
4. Konsekwentnie należy wspomnieć również o osiągnięciach na płaszczyźnie **pomocy bezdomnym**. Oprócz prowadzonego już od wielu lat schroniska dla kobiet ofiar przemocy, z którego w ciągu roku skorzystało ponad 80 osób oraz Ogrzewalni czynnej w okresie jesienno – zimowym, z której korzysta jednorazowo 20÷30 osób, w większości nietrzeźwych – w ubr. Caritas przeprowadziła również projekt utworzenia Ogólnopolskiego Banku Danych o osobach bezdomnych. Do projektu przystąpiło ok. 40 placówek udzielających pomocy bezdomnym. Inicjatywa projektowa miała na celu metodyczne opisanie dotychczasowych działań w tym zakresie i wskazanie dróg doskonalenia pracy z bezdomnymi. W tym celu przeprowadzono badanie socjologiczne przyczyn bezdomności w oparciu o kwalifikowaną próbę ok. 500

bezdolnych, oraz uaktualniono Kielecki Informator o placówkach służących bezdomnym i wypracowano poglądową mapę rozmieszczenia tej działalności na terenie całej Polski. Wrześniowa konferencja zorganizowana wspólnie z Ministerstwem Polityki Społecznej w siedzibie tegoż Ministerstwa była znaczącym wydarzeniem roku w tej dziedzinie. W konferencji pt.: „Miejsca bezdomnych w poszerzonej Unii Europejskiej” oprócz znaczących przedstawicieli MPS i kilku europejskich organizacji zajmujących się problematyką bezdomnych uczestniczyło również wielu przedstawicieli administracji państwowej różnych szczebli oraz czołowi działacze organizacji pozarządowych z całego kraju.

5. W czerwcu 2004 roku powstało **Biuro Tworzenia Projektów Unijnych** Caritas Consulting Office w Kielcach. Stanowi ono wyodrębniony element struktury Caritas Diecezji Kieleckiej.

Biuro zajmuje się przygotowaniem wniosków aplikacyjnych oraz opracowywaniem całościowych działań Caritas w obszarze wyznaczonym przez cele statutowe Caritas Diecezji Kieleckiej. Biuro to sprawuje również nadzór autorski nad realizacją niektórych projektów. Także do jego zadań należy wykonywanie audytu wewnętrznego niektórych projektów (tam, gdzie jest to wymagane); wykonywanie ewaluacji projektów oraz bieżąca kontrola prawidłowości rozliczeń działań wykonywanych przez jednostki Caritas Kieleckiej.

Dodatkowo, stosownie do posiadanych możliwości osobowych, Biuro świadczy usługi consultingowe na rzecz innych organizacji i instytucji kościelnych, szczególnie w obszarze diecezji kieleckiej. Grupa ekspertów z dziedziny ekonomii przeprowadza opracowania studium wykonalności projektów oraz audytu zewnętrznego dla innych podmiotów.

Biuro zatrudnia trzech pracowników stałych, którzy odbyli szereg szkoleń w zakresie obsługi funduszy strukturalnych i zadań z tym związanych. Ponadto zespół jest wzmocniany, dla poszczególnych zadań, przez ekspertów z danego obszaru problemowego. Udało się też nawiązać bezpośrednią współpracę z niektórymi urzędnikami Ministerstwa Gospodarki i Pracy oraz lokalnych Urzędów Marszałkowskich.

6. Od wielu lat Caritas świadczy **pomoc stacjonarną i półstacjonarną** dla starców, osób przewlekle chorych i niesamodzielnych życiowo (realizuje to: 5 domów pomocy społecznej, 5 środowiskowych domów samopomocy, Dom dla Niepełnosprawnych w Piekoszowie i Hospicjum w Miechowie). Jest to całodobowa pełna opieka socjalna i medyczna. Z tej formy pomocy w ubiegłym roku skorzystało 340 osób. W środowiskowych domach najczęściej jest realizowana pomoc dzienna z równoczesnym zamieszkaniem w środowisku rodzinnym. Z tej formy pomocy skorzystało ok. 100 osób.

7. Te działania uzupełnia **pomoc środowiskowa** dla osób po kryzysie psychicznym, dla rodzin w trudnościach, osób samotnych, emerytów i osób mało zaradnych i bardzo ubogich. Realizują to, stacje opieki Caritas, stołówki charytatywne i Centrum Interwencji Kryzysowej. Formy pomocy są różne, poczynając od dożywiania (tj. obiadów darmowych i częściowo odpłatnych), poprzez rozdawanie paczek żywnościowych, cały szereg usług pomocowych, aż do dziennego pobytu w placówce – gdzie w życzliwej atmosferze następuje ponowna integracja ze środowiskiem i znalezienie miejsca dla siebie.

Szczególną uwagę należy poświęcić stołówkom charytatywnym:

Stołówka w Miechowie wydaje dziennie ok. 140 obiadów dwudaniowych głównie dla osób starszych. Część jest dowożona do domów przez Stację Opieki Caritas.

Również w Proszowicach jest wydawane ponad 100 obiadów dziennie do tego ok. 250 obiadów jest dowożone do szkoły i kilkanaście do domów osób samotnych.

Stołówka w Sędziszowie produkuje ok. 80 obiadów dwudaniowych, ale ponad 30 dziennie pielęgniarki dowożą do domów potrzebujących i ok. 180 do szkół.

Podobnie stołówka w Ratajach i Świniarach po kilkanaście obiadów dowozi do środowiska. W Ratajach oprócz pełnego żywienia mieszkańców Domu Opieki ok. 140 dzieci otrzymuje obiady w miejscowej szkole.

Najstarsza stołówka w Wiśniówce działa od 12 lat; w znacznej mierze korzystają z niej dzieci z tamtejszej szkoły – ok. 35 osób. Ponadto ok. 10 osób ze środowiska permanentnie otrzymuje pełny obiad częściowo dotowany przez OPS w Masłowie.

Ten obszar pomocy żywnościowej znakomicie poszerza rozdawanie pieczywa, produktów spożywczych i paczek żywnościowych w okresie przedświątecznym. Ponad 400 rodzin otrzymało regularnie przynajmniej raz w miesiącu paczkę żywnościową i pieczywo. Natomiast okresowo w okolicy świąt lub jesienią z płodów rolnych korzystało ponad 1400 rodzin. Tu warto podkreślić, że w ubr. znacząco ta pomoc była ubogacona przez darowiznę nadwyżek żywnościowych z rezerw Unii Europejskiej w ramach programu PAED. Również jesienna zbiórka płodów rolnych daje kilkadziesiąt ton ziemniaków i warzyw. Dodatkowo w niektórych rejonach, gdzie niema palcówek Caritas, a nawet w kilku szkołach kieleckich Caritas opłaca posiłki dla dzieci w szkolnej stołówce. Na przestrzeni roku było to ok. 450 dzieci korzystających z tej pomocy.

Łącznie z pomocy żywnościowej w roku 2004 skorzystało 4500 osób.

8. W obszarze **pomocy dla dzieci i młodzieży** na pierwszy plan wychodzą kolonie charytatywne (14-dniowe turnusy dla dzieci, niemal zupełnie bezpłatne), łącznie wyjechało 2000 dzieci, w tym 160 dzieci z polskich rodzin na wschodzie. Następnie ważnym działaniem jest dożywianie dzieci w stołówkach szkolnych i towarzyszących o czym wspomniano wyżej, zajęcia pozaszkolne w ognisku i świetlicach środowiskowych, pomoc w dojeździe do szkół, a także wyprawki szkolne na początku roku szkolnego.

Szczególną rolę odgrywa tu Ognisko Wychowawcze w Jędrzejowie. Prowadzi się tam zajęcia pozalekcyjne z dożywianiem dla grupy ok. 80 dzieci miejscowych i dojeżdżających do szkół średnich. Podobne zadania w mniejszym zakresie realizują świetlice socjoterapeutyczne organizowane zwłaszcza w budynkach parafialnych. Ogółem z tej formy pomocy w ubiegłym roku skorzystało 2350 dzieci – z tego niektóre w wymiarze permanentnym przez cały rok.

9. Na szczególną uwagę w tym zakresie zasługuje praca z osobami **uzależnionymi i współuzależnionymi** oraz rozwijana sieć działań profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży. Tu na pierwszy plan wysuwa się Rodzinna Poradnia Terapii Uzależnień. W skali ubiegłego roku z Poradni i Punktu Konsultacyjnego skorzystało łącznie ok. 500 osób. Dodatkowo ok. 25.000 młodzieży szkół ponadpodstawowych uczestniczyło w cyklu zajęć profilaktycznych realizowanych w ramach Regionalnego Systemu Profilaktyki Uzależnień i Przemocy. System ten jest budowany od trzech lat przez Caritas i Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” we współpracy z Akademią Świętokrzyską i Kuratorium Oświaty.

10. **Pomoc medyczna:** zarówno dla ubezpieczonych w ramach kontraktów z NFZ, jak również dla znacznej grupy osób nie mogących skorzystać z usług lekarza ubezpieczenia zdrowotnego. Ogółem pacjentów ubezpieczonych mamy pod opieką około 28 000 osób z dwóch województw, zaś z usług nieodpłatnych świadczonych charytatywnie skorzystało 350 osób. Do tego należy jeszcze doliczyć grupę około 600 osób, które korzystały z leków z darów i leków refundowanych przez Caritas.

11. Oprócz pomocy żywnościowej wiele osób korzysta również z *innych form pomocy doraźnej* jak: rozdawanie odzieży, mebli, sprzętu AGD itp. Również na miarę możliwości Caritas w minionym roku podejmowała działania doraźne w postaci pomocy na leczenie, zapłaty zaległości za energię elektryczną, czy gaz zwłaszcza w sytuacjach zagrożenia odcięcia tych

mediów. Wielokrotnie są to te same rodziny i osoby, które korzystają z pomocy żywnościowej i innej, gdyż obszar problemów jednej rodziny często dotyczy wielu dziedzin.

Łącznie w ciągu roku z pomocy doraźnej skorzystało ok. 580 rodzin. Jednak z samej tylko odzieży korzysta ok. 100÷120 osób w tygodniu i zabierają bezpłatnie ok. 300 kg odzieży tygodniowo.

12. **Pomoc incydentalna:** dotyczy to klęsk żywiołowych, jednostkowych tragedii rodzinnych itp. W ubiegłym roku dokończono odbudowę domu dla dwóch rodzin z powodzi 2001 r. Kilka rodzin korzystało z pomocy po spaleniu domu. W kilku przypadkach organizowaliśmy pomoc dla przeprowadzenia kosztownych operacji, czy sprowadzenia leków z zagranicy. Większość tego typu przypadków jest obsługiwana na zasadzie zbierania środków adresowanych dla konkretnego przypadku. Po sprawdzeniu wiarygodności danej sytuacji Caritas uruchamia możliwość pozyskiwania darowizn z przeznaczeniem dla osoby lub rodziny i tak zgromadzone środki służą tej konkretnej sprawie. W 2004 roku było ok. 20 rodzin, którym umożliwiono zbieranie pomocy dla ich potrzeb. W kilku przypadkach były to znaczne kwoty pozyskane w taki sposób.

Łącznie działania Caritas Kieleckiej w roku 2004 przekroczyły 11 mln zł. Caritas zatrudnia ponad 380 pracowników etatowych i na prace zleczone, ale wysiłek ten jest wsparty pomocą około 1500 wolontariuszy, którzy przejściowo dla konkretnych zadań, lub na stałe służą swoją pomocą wykonując cały szereg usług nie wycenianych w złotówki.

Reasumując można powiedzieć, że w ciągu roku 2004 ponad 14 000 osób skorzystało z najróżniejszych form pomocy Caritas Kieleckiej. Dla wielu była to niemal jedyna szansa przetrwania trudnych dni. Stało się to możliwe dzięki ogromnej życzliwości ludzi dobrej woli, którzy wspomogli działania Caritas. Zaś wiele zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej jest współfinansowane z dotacji budżetowych, które pomnożone o wkład własny Caritas przynoszą doskonałe owoce.

Za wspólny wysiłek i życzliwość wszystkim partnerom składamy „Bóg zapłać”.

Kielce, 2005-03-05